

Tom-Henrik Hasselberg

Bjørndalslia 104

8029 Bodø

29.12.2020

Lofoten friluftsråd

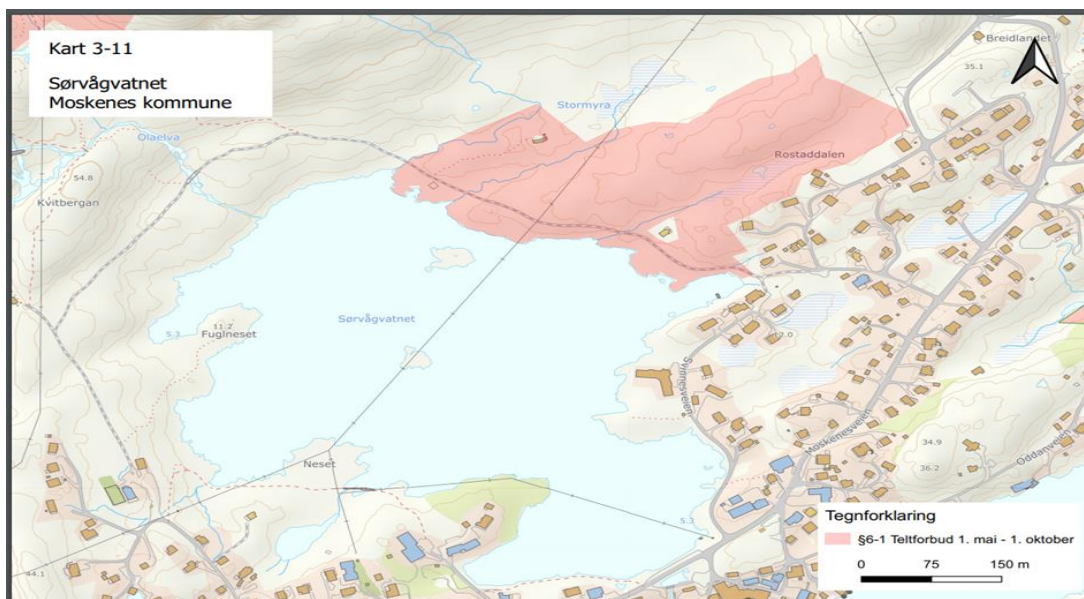
Storeidøya 87

8370, Leknes

Hørings svar til regional friluftsforskrift for Lofoten.

Innspill til §6-1, kartvedlegg 3-11.

I forbindelse med min bacheloroppgave i Naturforvaltning ved Fakultet for Biovitenskap og Akvakultur, Nord Universitet, Steinkjer, har jeg mottatt forespørsel fra noen av innbyggerne i Sørvågen om å belyse problemstillinger og mulige tiltak relatert til fricampingen rundt Sørvågvatnet. Den aktuelle delen av Sørvågvatnet i denne sammenhengen ligger på motsatt side av foreslått teltfri sone (figur 1). Det erfares høyt press på nærmiljøet til innbyggere, og det har utviklet seg betydelig slitasje på naturmiljøet. Området ligger mellom Neset og Fuglneset (figur 1). Her er også det høyeste presset fra såkalte fricampere.

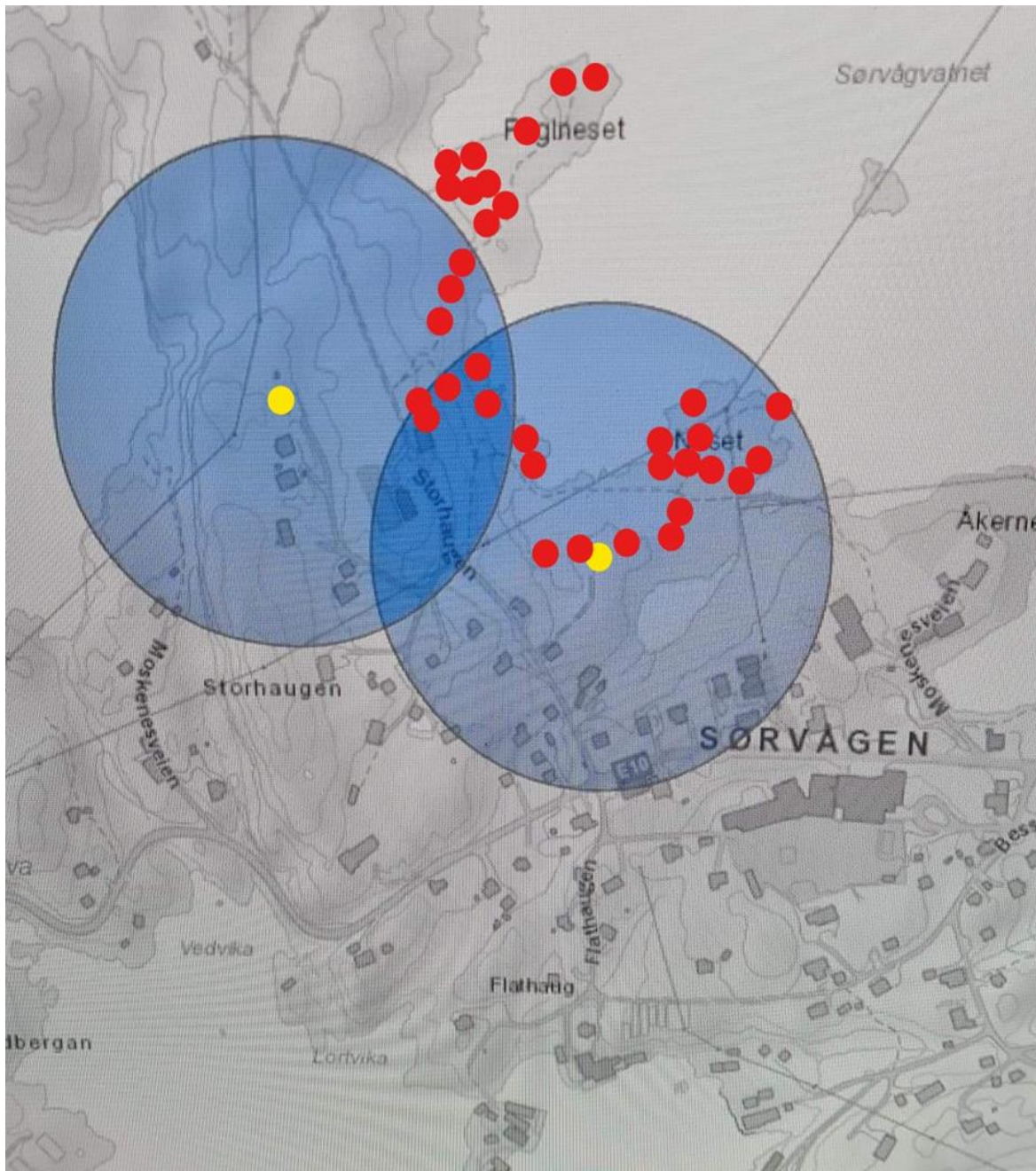
Figur 1 Området rundt Sørvågvatnet, Neset og Fuglneset til venstre i bildet. Forslag til teltforbud i denne forskriften. Kilde: Lofoten Friluftsråd 2020.

Ved Sørvågvatnet har jeg i forbindelse med mine undersøkelser kartlagt teltplasser og etablerte «feltlatriner», dvs steder som mange av fricamperne bruker for å gjøre sitt fornødne. Det er brukt GIS-verktøy (Arc-gis Pro) for å gjøre analyse og visualisere funn.

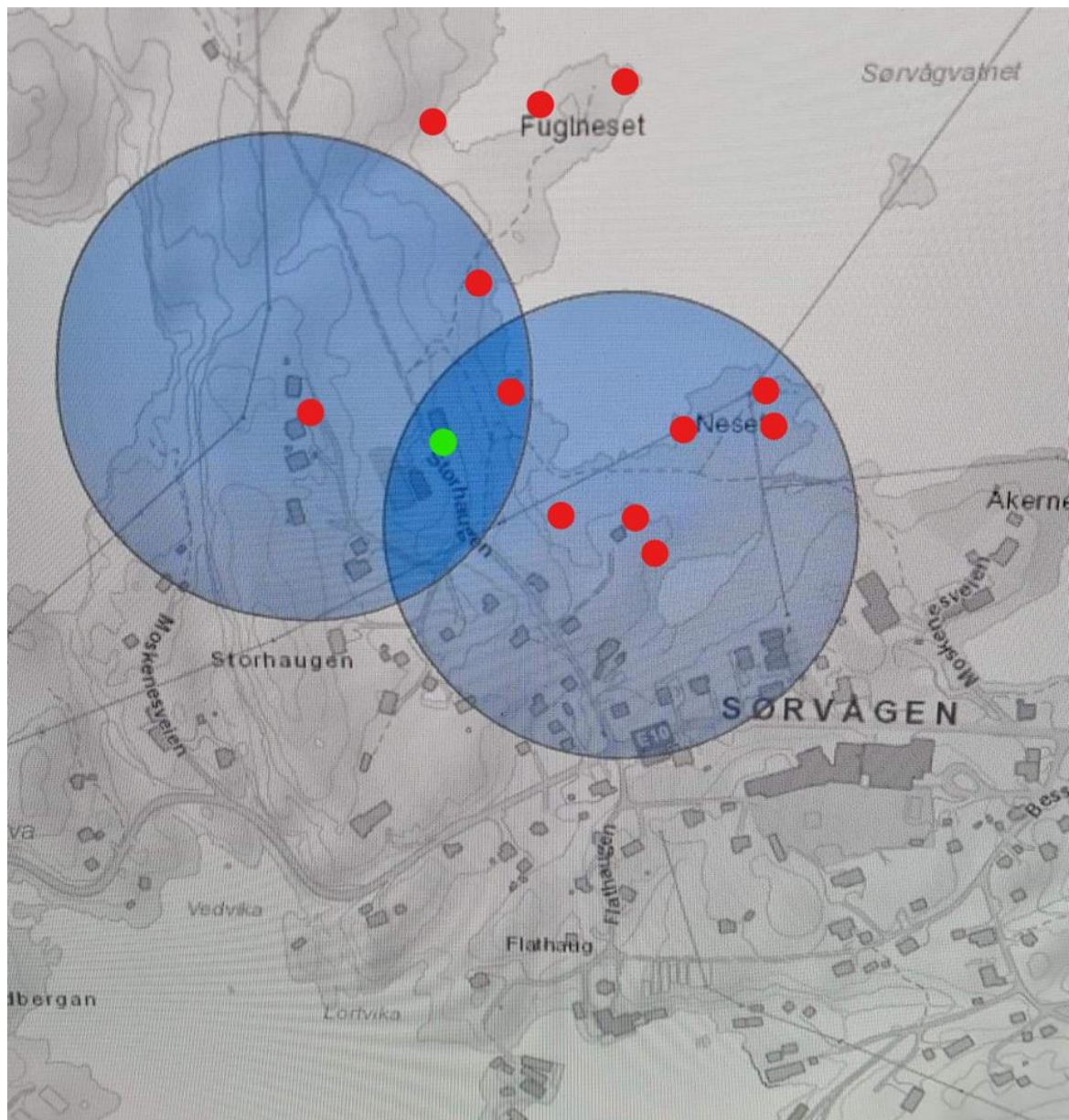
I kommuneplanen er området fra Neset til Fugleneset definert som henholdsvis LNF-R og Friområde. Friområde 3040 er en underkategori for grønnstruktur, og området var forespeilet bruk for utøvelse av generelt friluftsliv og rasting for lokalbefolkningen. Området er ikke tilrettelagt for dagens situasjon med økende og omfattende camping. Dette var heller ikke intensjonen for området når arealkategori på kommuneplanens arealdel ble satt (pers. med. Plankontoret, Moskenes kommune). Det er ingen grunn til å anta at besøkstrykket vil minke de neste årene. Det er derfor viktig å sette i verk tiltak som kan dempe konfliktnivået mellom innbyggerne og besøkende, og redusere den økende slitasjen på naturmiljøet. Det vil være hensiktsmessig å kartfeste buffersonen for bebyggelsen rundt hele innsjøen for å synliggjøre teltforbudet i området. Dette er av hensyn til lokalbefolkningens interesser og naturmiljø.

Sørvågvatnet er et viktig friluftsområde for lokale innbyggere og tilreisende. Det har iløpet av få år utviklet seg en kultur for omfattende telting (fricamping) rundt innsjøen.. Antall fricampere som benytter området har økt kraftig de siste 7 årene. I dag oppleves situasjonen som uholdbar for store deler av lokalbefolkningen. Området er spesielt utsatt fordi det er den første plassen turistene camper etter ankomst fra Bodø, og den siste plassen de camper før avreise tilbake til Bodø. Dette kom tydelig fram i en undersøkelse jeg gjorde i Sørvågen sommeren 2020. Den kraftige økningen av fricampere byr på store utfordringer og ulemper for folk som bebor området:

- Telting innenfor 150m buffer og sjenanse(figur 2).
- Fricampere etterkommer ikke anmodninger om å flytte seg.
- Uønskede «felt-latriner» (figur 3).
- Forstyrrelse av dyre/fugleliv.
- Forsøpling.
- Annen forurensing.
- Forstyrrelser av privatlivets fred.
- Turister henter ved i hagen, påfølgende bålbrenning til tross for opplyst bålforbud.
- Hindret ferdsel langs innsjøen for lokalbefolkningen og folk generelt.

Figur 2 Bolighus i gult, registrerte teltplasser i rødt. 150m buffer rundt bolighus vises med skravert sirkel. 24 av 34 registrerte teltplasser ligger innenfor 150m buffer. Egen analyse. Kartkilde: geonorge.no.

Figur 3 Tilgjengelig toalett i grønt, feltlatriner i rødt. 150m buffer fra bolighus vises med skravert sirkel. Egen analyse. Kartkilde: geonorge.no

I kartvedlegg 3-11 (figur 1) vises foreslått forbudssone for telting. Flertallet av fricamperne teltet imidlertid på motsatt side av innsjøen, innenfor 150m buffer til bebyggelse (figur 2). Et eventuelt teltforbud etter det eksisterende forslaget vil føre til ytterligere press på det overnevnte området. Her har turistpresset oversteget bristepunktet for beboerne. I området ligger en større privat eiendom, med bebyggelse langsmed.

Grunneier for den største eiendommen (Arntzen) ønsker å tillate fri-camping. Det er imidlertid problematisk at hoveddelen av denne teltingen gjennomføres i strid med bestemmelsene i friluftsløven §9. Min analyse viser at 70% av teltplassene ligger innenfor 150m buffer for bolighus (fig 2).

Fricamping i området vil videre komme i strid med foreslått forskrift §3. Dagens ferdsel, opphold og aktivitet er til stor ulempe for innbyggerne. Innbyggerne som tidligere har brukt innsjøen har i stor grad mistet tilgangen på grunn av manglende regulering av telting. Dette oppleves som invaderende, og på sikt kan det ha negativ betydning i et folkehelseperspektiv. Videre har ansatte ved Sørvågen skole uttalt at de i liten grad bruker området i undervisning, fordi det ligger menneskeavføring i terrenget rundt innsjøen. Det samme gjelder for innbyggerne. De sanker ikke lenger bær i området på grunn av avføring som ligger i terrenget. Det er også en negativ konsekvens som må sees i folkehelseperspektivet.

Naturmiljøet er under hardt press. Enkelte steder er vegetasjonsdekket slitt bort, eller betydelig skadet av omfattende telting/trafikk til teltplass. Dette oppfattes som en forringelse av nærområdet for innbyggerne. Det finnes også registreringer av rødlistede arter på lokaliteter rundt innsjøen. Det taler for en mer varsom bruk av området generelt.

Fuglelivet i området forstyrres i økende grad. Adgangen til beiteplassene for grågås sperrer av telting. Videre er det registrert at besøkende tar seg i land på øyene ved hjelp av padlebrett etc, før fugleungene har blitt flygedyktige. Dette er direkte relatert til teltingen i området. I sum utgjør alle disse variablene en negativ utvikling for både naturmiljøet og nærmiljøet til beboerne.

Erfaringer (intervju av fastboende) viser at en økende andel av fricamperne ikke respekterer husbeboernes anmodninger om å flytte seg, og disse fricamperne argumenterer i tillegg sterkt for å så tvil om avstanden til husene. Allemannsretten argumenteres til og med for telt som er bardunert fast i veranda. Dette kan tyde på at en del av fricamperne ikke kjenner til, eller rett og slett ignorerer forpliktelsene som følger rettighetene gitt i allemannsretten (friluftsløven).

Det uttrykkes frustrasjon i sammenheng med enkelte uttalelser i som kommer i forbindelse med fricampingen. Disse uttalelsene oppfattes som usaklige og uriktige. Et eksempel er bagatellisering av problemstillingen, på to ulike nivå :

1. *Det må dere tåle, det er jo bare 2-3 mnd på sommeren.*

For mange som tradisjonelt har brukt området er sommeren den fineste tiden. De føler seg nå fortrenget fra sitt eget nærmiljø i ferie- og sommertiden sin.

2. *Dette må dere tåle, dere er jo avhengig av turister for å overleve.*

Med hensyn til dette utsagnet, kan det med rette stilles spørsmål om hva denne turismen bidrar til i området rundt Sørvågvatnet. Slik situasjonen er i dag genereres det ikke midler for tiltak i området, hverken for skjøtsel eller tilrettelegging.

Det er ingen tvil om at det bør utarbeides nøyaktig og saklig informasjon som gjelder for dette området. Forbudssoner mot camping må kartfestes rundt hele innsjøen hvis intensjonen for denne forskriften skal dekkes. Grunneier har åpenbart adgang til å åpne for lovlig camping i området, men det må skje innenfor rammene som gis i friluftslovens bestemmelser, samt bestemmelsene i denne forskriften.

Mvh

Tom-Henrik Hasselberg

